

Koldingbogen

ÅRSTAL:	2011
FORFATTER:	Paul Nielsen
TITEL:	En væg på Rådhuset. Lokalpolitisk satire.
KORT RESUME:	Paul Nielsen leverede tegnede kommentarer til lokalpolitikken til Jydske Tidende og Kolding Folkeblad 1978-1992

EN VÆG PÅ RÅDHUSET – LOKALPOLITISK SATIRE

AF PAUL NIELSEN

Står man ved foden af den store trappe i hallen på Kolding Rådhus og løfter blikket op langs trappen, så vil øjnene ganske bestemt blive fanget af et meget stort billede. Det strækker sig fra væg til væg. Motivet beskriver en dramatisk begivenhed med slotsruinen som tavs tilskuer. Det er Otto Baches maleri *Slaget om Kolding den 23. april 1849*. Utallige er de gange, jeg har nydt at se på dette maleri. Jeg går stadig ind og ser på det, når min vej falder forbi.

Oven for trappen kan man gå lige ind i byrådsalens forværelse eller dreje til højre og ind i gangen, der blandt andet fører til kommunaldirektørens kontor. Her hænger på væggen til højre en Anton Schrøder tegning fra 1936 af en sammenkomst på Trocadero med deltagelse af byrådssekretær Niels Jacobsen. Men det er nu egentligt væggen overfor, den venstre væg, min beretning skal handle om. På den hænger en række lokalpolitiske satiretegninger fra min hånd.

Tegningerne har alle været på tryk i Jyske Tidende eller Kolding Folkeblad i årene fra 1978 til 1992. Historien er den, at jeg i min drengetid var glad for at tegne, og da skoletiden begyndte, måtte jeg ofte indkassere skarpe irettesættelser fra lærerne, fordi jeg i timerne havde mere travlt med at tegne end at følge undervisningen. Bebrejdelserne skyldtes såmænd også, at det tit var i skolebøgerne,

tegningerne kom til verden. Mine fremtidsdrømme var ikke rettet mod brandbiler, lokomotiver eller lignende actionprægede jobs. Jeg ønskede en fremtid som reklametegner eller teatermaler. Dengang, omkring 1950, var det to ønskejobs, når jeg kom ud af skolens omklamring. Sådan kom det dog ikke til at gå. Mine forældre troede mere på en sikker fremtid for mig i DSB. En pensel i hånden kunne jeg jo tage som hobby. DSB blev det så, og tegneriet blev en årelang hobby, indtil jeg i 1986 som halvtredsårig forlod etaten for at ernære mig som professionel tegner. Men i hele DSB-tiden har lysten til at tegne fulgt mig, også i praksis. Når der skulle laves skilte, pla-

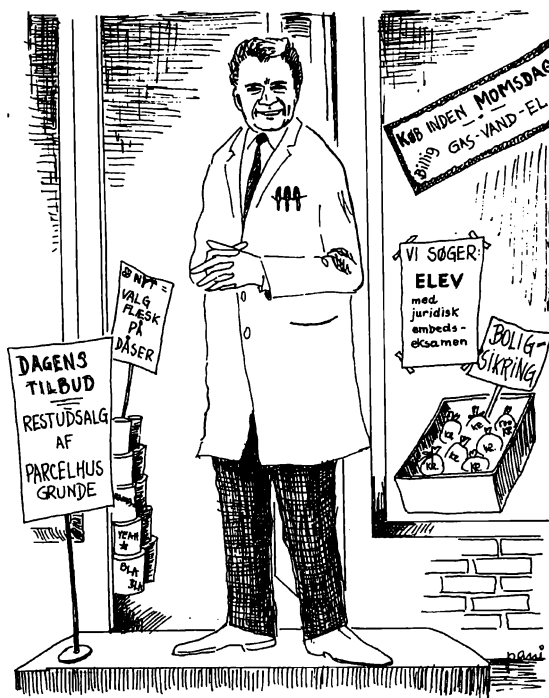
Væggen på Kolding Rådhus med Paul Nielsens tegninger. Foto: Anders Malling Aaboer, 2011.

kater eller laves festdekorationer, fik jeg mine lyster styret. Teatermaleri blev det også til, idet jeg som afløser for Thomas Jørgensen lavede en række dekorationer til en KU revy på Kolding Teater i tresserne. Når jeg i dag genser ting, jeg lavede dengang, ser jeg straks, at jeg som selvlært trods åbenlys mangel på basisviden og uddannelse dog har haft mod til at hoppe ud, hvor kritiske øjne har kunnet følge mig. Bl.a. havde jeg i DSB som konsulent stor glæde af at kunne illustrere og visualisere tanker og ideer med tegninger.

Dette var dog ikke helt nok. Med alderen var jeg blevet interesseret i den tegnede satire. Med Bo Bojesen som et klart forbillede. Men uden at jeg havde nogen forventning om at opnå hans suveræne stil.

De første famlende forsøg som avistegner begyndte i 1967. Papir og tryksværte sørgede Kolding Folkeblad for i årene 1967 til 1969. Det var tydeligt, at tegneren manglede en personlig stil. Man kan sige, at jeg prøvede mig frem. Emnerne var kommunalpolitiske, og det morede mig, at mine byrådskolleger undrende talte om, hvem den "pani" mon var, der pludselig begyndte at kommentere lokalpolitiske forhold. Jeg erindrer nu ikke mere, om det nogensinde blev opdaget dengang. Efter en kort periode måtte jeg på grund af jobskift i DSB opgive avistegningen. Men i 1978 dukkede muligheden op igen. Ved en ren tilfældighed, som så ofte i mit liv.

Sct. Georgs Gildernes børnehjælpsdage stod for døren. Blandt mange aktiviteter arrangerede vi en kunstudstilling med værker udført af byens honoratiore. Udstillingens højdepunkt var en auktion over de udstillede værker. Som led i reklamen for udstillingen lavede jeg en tegning, hvori Gunhild Due var

Paul Nielsens første tegning i Kolding Folkeblad i 1967. Købmanden er borgmester Peter Ravn.

en del af motivet. Min makker på projektet, Frederik Jørgensen, var dog noget imod at bruge tegningen. "Dette kunne vi vist ikke være bekendt over for den søde dame!". Alligevel havde vi den med i en samtale med Carsten Dall, daværende lokalredaktør på Jydske Tidende. Han så åbenbart nogle muligheder i tegneren, for jeg blev efterfølgende opfordret til at lave en satirisk tegning af borgmester Bent Rasmussen som diskodanser. Anledningen var en forestående konkurrence i diskodans på den, dengang, fashionable restaurant Tordenskjold. Jeg tegnede Bent à la Travolta. Det blev starten på mit årelange engagement med Jydske Tidende om bl. a. en

fast ugentlig tegning til søndagsudgavens forside. Derefter blev det så med få undtagelser til en tegning hver søndag og tusindvis af telefonsamtaler. Når jeg skriver "undtagelser" er det bl a fordi, jeg faktisk har fået kasseret nogle tegninger. Det gjorde nemlig Hanne Dall. Jydske var jo en GUD, KONGE og FÆDRELAND avis. Og mine kommentarer til kirkestriden mellem Bowmann og Kristkirken – om hans bolig – ville hun ikke trykke.

Tegningerne var i alt det væsentlige af lokalpolitisk karakter. Med enkelte sidespring til den landspolitiske slagmark, hvor Kolding kandidater medvirkede. Ind imellem har jeg behandlet emner, som ikke er egentlig politiske, men som var samtaleemner blandt byens borgere.

Meningen med tegneriet var, at jeg hver søndag skulle give en kommentar til en af ugens aktuelle begivenheder, og det skete i samarbejde med de skrivende journalister. Derfor har emnerne principielt altid før eller samtidigt været tekstmæssigt behandlet i ugens aviser. Og dermed kendt af læserne.

Mest spændende var tiden med journalisterne Poul Poulsen og Sven Rørbæk. For udover de mange telefonmøder, så kom jeg jo meget på redaktionen. Og det var mest fredag eftermiddag, hvor også visse kommunalpolitikere kiggede indenfor for at informere om aktuelle sager og promovere egne synspunkter. Ved disse uformelle men inspirerende samtaler fik jeg også feedback på tegnerierne. I mange år var mine fredag aften eller lørdag formiddage reserveret til tegneriet, idet frist for aflevering var lørdag middag.

Min baggrund var den selvlærtes, så jeg lærte meget i disse år. Om tegning og om

Borgmester Per Bødker Andersen, 2000.

avisproduktion. Ikke mindst da jeg fik lov til at farvelægge tegningerne. Til at begynde med ved at anvise farvelægning, så det typografiske personale kunne udføre det praktiske arbejde. Senere overtog jeg selv farvelægningen fuldt ud. Og hvis man tror, at det bare er at tage nogle farver og lægge dem på tegningen, så tro om. De farver, jeg havde til rådighed, var de farver, avisen den pågældende dag brugte som staffage i annoncer. Normalt højst 2 udover den sorte. Det kunne være rød/gul eller rød/blå eller grøn/blå. Men jeg brugte ikke farverne direkte. Alle mine farvelægninger blev lavet i toner af sort. Så udover den sorte stregtegning måtte jeg derfor lave to yderligere tegninger i sorte toner. De blev i trykprocessen til de 2 kulører, der skulle farvelægges med.

Formand for Teknisk Udvalg, Iver Skriver og kulturudvalgsformand Dan Nielsen. I midten teknisk direktør Hans-Jørgen Bøgesø, 2000.

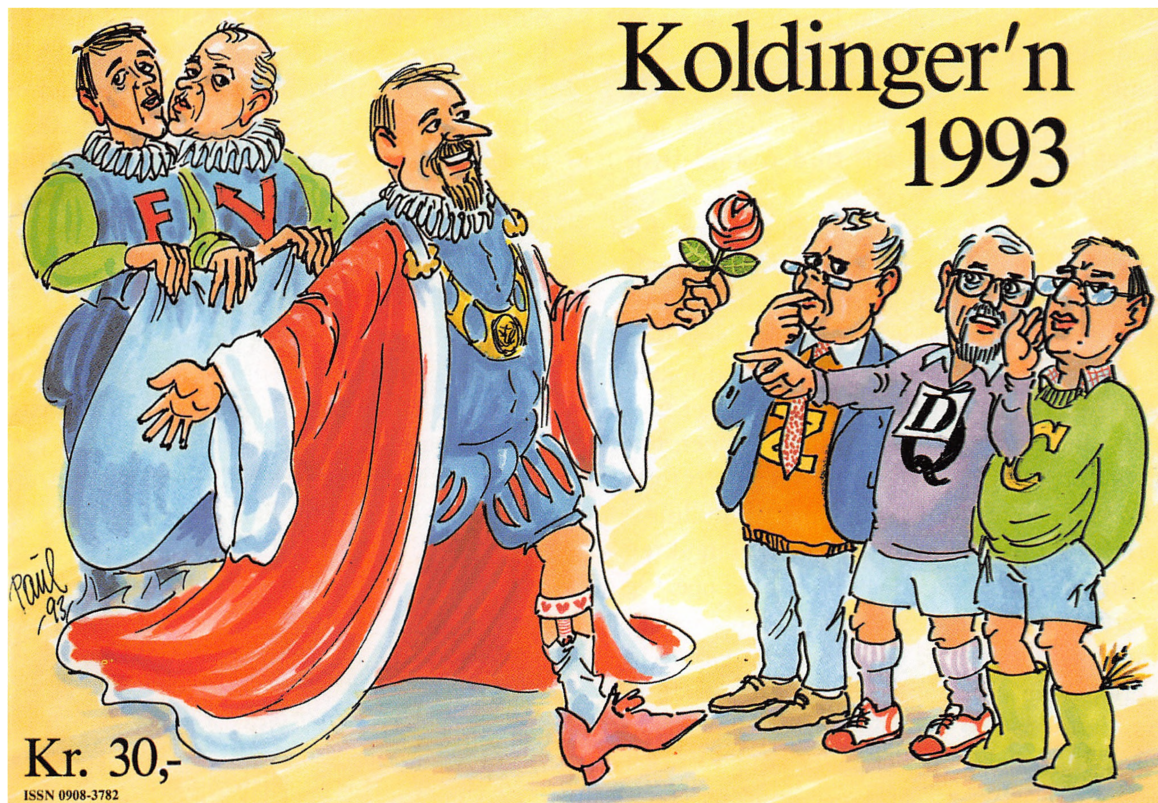
I den periode var jeg altid søndag morgen spændt på at se avisen og det trykte resultat af min farvelægning. For det var jo først på det tidspunkt, jeg kunne se, om mine sorte toner nu også gav de forventede kulører. Mit problem var, at såfremt jeg havde lavet forarbejde til at trykke med en blanding af farverne sort, rød og gul, (der bl.a. kan skabe hudfarver samt utallige orange og brunlige nuancer) og så måtte konstatere, at avisen i stedet benyttede sort, blå og grøn, så kunne mine perso-

ner blive blå eller grønne i hovederne. Heldigvis gik det som regel som planlagt.

Efter Jydske Tidende blev det Kolding Folkeblad, der lagde spalter til tegningerne. Her måtte jeg klare mig uden farver, men journalisterne var stort set de samme som hidtil, og så var det jo lige overfor på den anden side af gaden, jeg skulle aflevere mine tegninger.

Hele perioden var byen under socialdemokratisk ledelse. Med større eller mindre styrke. De borgerlige partier skiftede volumen. De konservative blev decimeret på bekostning af Venstre, mens SF voksede og fik indflydelse. De kristelige er ikke repræsenteret mere, medens Dansk Folkeparti endnu hænger på, og de radikale igen fik foden indenfor. En borgerliste opstod – og forsvandt igen. Klunser Martin forsøgte med et julemandsparti, og andre forsøgte med lignende "særpartier" uden held. Hvert år har der været kæmpet om budgetter og budgetforlig, og nogle er endt udenfor. Og så var der alle byrådsvalgene. Byen har udviklet sig dynamisk – og har undergået væsentlige ændringer, der ikke er sket uden "sværdslag".

Bredgade blev ensrettet og Jernbanegade lukket. Vi fik en City Arkade, og parkometre samt P-orientering. Center Nord blev virkelighed, ligesom et nyt teater. Vi fik Trapholt og et Gastank-projekt og Slottet genopbygget. Inderhavnen blev opfyldt og Midtgården opført. Dertil kom et Sydcenter samt et Euro Port Center. Naturgas indførtes, og så blev fjernvarmen fornyet. Sans Souci forsvandt, og et nyt teater overtog. Vi fik Kolding Bad, Kolding Byferie, Opvisningshal, Kolding Træf, og Geografisk Have blev udviklet. Og så var der Humørkongres, festspil, Dronning Dorothea Teater. En rusten russisk ubåd dukkede

Forsiden af Koldinger'n 1993. Fra venstre Villy Søvnald, Jørgens Jessen, borgmester Per Bødker Andersen, Christen Kragh, Jens Møller og Jens Chr. Thulstrup.

op og forsvandt igen. Ja, og meget andet satte kulør på vor by.

Det blev til et galleri med en mangfoldighed af personer. Folk fra både det politiske liv og byens dagligdag indgik i mine tegninger på grund af deres engagement i byens liv. Jeg fik ikke tegnet samtlige datidens lokalpolitikere, men de fleste. Det var jo ikke alle, der havde næsen lige langt fremme i den politiske debat!

På rådhusvæggen hænger de nu bag glas og ramme. En stribe tegninger med et udsnit af mine datidige kommentarer til livet i Kol-

ding. Her kan man genopfriske kommunalpolitiske begivenheder og personer fra en periode, hvor Kolding fik sat turbo på udviklingen. Næsten alle de øvrige mange hundrede tegninger ligger siden 1996 godt gemt i Kolding Stadsarkiv.

I samarbejde med chefredaktør Erik Randel og redaktør Jeff Lützen tegnede jeg en del år Jydske Tidendes annoncer i det sønderjydske årshæfte "Æ' Rummelpot". Annoncen skulle være satirisk og Jydske's selvironiske bidrag til hæftets humoristiske indhold. Der-

for blev det nødvendigt at forsyne annoncen med hjørneteksten "Annonce", så den ikke kunne forveksles med vitserne. Idé og tekst blev til i en treenighed. Men Lützen fik ansvaret for "oversættelsen" til den sønderjydske sprogtone.

Da Jydske dengang også havde ansvaret for Kolding Ugeavis, fik jeg fornøjelsen af at arbejde sammen med journalist Ole Würtz. Han skrev i en periode hver uge i Ugeavisen et afsnit af en fortsat krimi fyldt med lokale personer, og jeg illustrerede. Vi havde et specielt samarbejde med disse illustrationer. For Oles fortsatte historier var helt regulært fortsatte. Han kendte faktisk ikke selv handlingsforløb og afslutning på forhånd. Han skrev afsnittene langs hen ad vejen, et hver uge. Og hvert afsnit blev først færdigt i sidste øjeblik, som regel langt efter deadline. Det gjorde jo tegnerens opgave vanskelig, for min deadline var dermed også overskredet. Derfor sagde Ole: "Tegn du blot noget på forhånd. Det skal jeg sgu' nok få til at passe, når jeg skriver ugens afsnit!" Og det gjorde det såmænd også.

Og så var der jo "Koldinger'n", som jeg blandt meget andet tegnede forsiderne til. Det var Kolding Flisepudser Laug, der i 1986 fik den idé at lave et satirehæfte i stil med Blæksprutten. Hæftet skulle skaffe midler til lokale støtteformål. Et af disse var støtten til Stig Rossens sanguddannelse i udlandet. Selvom alle bidragsydere var ulønnede, fik hæftet kun få års levetid. I 1993 var det slut. Trusler om sagsanlæg fra Bent Eliassen var måske årsagen, eller måske mistede de travle flisepudser blot lysten til at være udgivere.

Fra årsskiftet 1999/2000 til februar 2001 blev den ugentlige kommentar til kommu-

nalpolitikken genoptaget i Kolding Ugeavis. Det var atter i samarbejde med Carsten Dall. Produktionstekniske årsager fik dog tegneren til at miste gejsten. Den kom dog igen i 2009, da Bo Nielsen forsøgte sig med en ugentlig satire om en nysgerrig rådhusbetjent. Ham satte jeg et ansigt på, og jeg illustrerede en tid hans meriter. Med udgangen af 2009 var det endelig slut.

Min sidste tegning nåede vist aldrig at blive trykt. Den handlede om en afgang. Det var Per Bødgers, der altså også blev min! Første tegning handlede om en borgmester, det gjorde den sidste altså også. Cirklen var sluttet. Og Koldingsatiren fra Paul.

Den sidste tegning, 2009.